

דוח ביקורת בנושא: **הפעלת צהרונים ע"י סייעות גנות**

ע"פ ההסכם הקיבוצי ממרץ 99, שקבע, שמה שהיה נהוג או משולם במועדים הקובעים (אוגוסט 98 ופברואר 99), ימשיך להיות משולם לאותם עובדים עד סיום עבודתם, גם אם התשלומים הנ"ל הינם בניגוד לחוקת העבודה.

בהתאם לכך סייעות שעבדו באותה תקופה במועצה וסיימו את עבודתם בשעה 14:30 והמשיכו לעבוד במועצה (עד יולי 2013) עד לשעה 14:30 ימשיכו גם בעתיד לעבוד עד השעה 14:30 ולקבל שכר כאילו עבדו יום מלא (עד השעה 16:00) ומשרתם תהיה משרה מלאה.

סייעות שהחלו לעבוד מספטמבר 98 ואילך, היו צריכות לעבוד עד השעה 16:00 (חוץ מיום ג' שבו הן צריכות לעבוד עד השעה 15:30) – סה"כ 42 שעות. בפועל אותם סייעות סיימו את עבודתם מוקדם יותר (בין השעות 14:30-15:30) וזאת בניגוד כאמור לחוקת העבודה.

ב- 11,7,13 נערכה ישיבה בנושא שינוי תנאי העסקת סייעות גני הילדים בהשתתפות נציגי ההסתדרות ועד העובדים ומנהלי המועצה. בישיבה סוכם:

1. בהתאם לחוקת העבודה משרת סייעת בגני ילדים, הנה משרה מלאה (100%), 42 שעות בשבוע.
2. סייעות שהחלו לעבוד לאחר חודש אוגוסט 1998, ואינן עונות על ההגדרה "משרת אם" או עונות על הגדרת "אם מניקה", מחויבות בעבודה בגני הילדים, עד השעה 16:00.
3. באחריות מנהל אגף החינוך או מי מטעמו, להכין רשימת מטלות בגני ילדים, לאחר שעת סיום הגן ועד השעה 16:00, אשר מצדיקות את הישארותן בגן הילדים.
4. עובדת, שמסיבה אישית, אינה יכולה או אינה מעוניינת לעבוד במשרה מלאה, תפנה ביוזמתה האישית למנהלת מחלקת הגנים במועצה, גב' ברכה שפיר, עד ליום 4,8,2013, ותסדיר עמה את היקף משרתה.
5. שינוי זה יחל בשנת הלימודים תשע"ד ולהבא.

בבדיקה של הביקורת נמצא כי לא מנהל אגף החינוך ולא מי מטעמו הכין רשימת מטלות בגני הילדים לאחר שעת סיום הגן ועד השעה 16:00 שיצדיקו את השארות הסייעות.

אמנם בתחילת שנה"ל תשע"ד פרסמה מנהלת מחלקת גנים את נוהלי עבודת הסייעות במהלך יום העבודה. בנוהל נכתב כי לאחר השעה 14:00 ועד השעה 16:00 תפקיד הסייעות הינו לנקות ולארגן את הגן ליום המחרת עפ"י הנחיות הגנת ולדאוג לסידור המשחקים על השולחנות, שולחן יצירה וכדומה. כמו כן בשעות הנ"ל יש זמן לפרויקטים שונים כגון סדר, ניקיון הכנת חומרי למידה/עבודה וכדומה.

הביקורת מציינת כי גם בתחילת שנה"ל תשע"ג (עוד לפני כניסת ההסכם החדש לתוקף) פרסמה מנהלת מחלקת גנים את נוהלי העבודה של הסייעות והם היו זהים לנוהלי העבודה שלהם בשנה"ל תשע"ד כולל המטלות והתפקידים של הסייעות מרגע שליחת הילדים הביתה ועד סיום עבודתם. אולם בנהלים לשנה"ל תשע"ג נכתב שתפקיד הסייעות לנקות ולארגן ... יהיה עד השעה 14:30 ולא עד השעה 16:00 כלומר, בעצם לסייעות שכרגע נדרשות להישאר עד השעה 16:00 במקום השעה 14:30 לא נוספה שום מטלה שתצדיק את הישארותם בגנים כפי שסוכם.

מנהל אגף החינוך ציין בהתייחסותו שכל המטלות שהוטלו על הסייעות במסמך "נוהלי עבודת הסייעות במהלך יום העבודה" שהכינה מנהלת מחלקת גנים יכולים להתבצע בזמן קצר באיכות ירודה יותר ובזמן ארוך באיכות גבוהה יותר ומה שמצופה מהסייעות הוא שהן יעשו כמיטב יכולתן בזמן העומד לרשותן.

המנכ"ל ציין בהתייחסותו שרשימת המטלות של הסייעות זהה להגדרת התפקיד של הסייעות כפי שמופיע בהנחיות משרד החינוך.

בבדיקה נמצא כי ב-9 גנים בישובים השונים (פירוט בטבלה) מפעילות הצהרון הינם סייעות גנות שמפעילות את הצהרונים בשעות שבהם הם עדיין צריכות לעבוד כסייעות גנות ולא לעשות דברים אחרים. כך יוצא שהסייעות הנ"ל מקבלות שכר מהמועצה עבור עבודתם עד השעה 16:00 ובו זמנית הן מקבלות שכר מההורים או מהישוב עבור עבודתם בצהרונים עבור אותן שעות (14:00-14:30 או 16:00-14:00).

מצב זה הוא בלתי אפשרי. עובד של המועצה מחויב לעמוד בכל התנאים הנדרשים ממנו בחוקת העבודה של עובדי הרשויות המקומיות ועצם העובדה שבאגף חינוך ידעו על העסקת הסייעות בצהרונים בזמן שהן צריכות לעבוד כסייעות אינה מורידה מהחובה של המועצה לדרוש מהסייעות לעבוד לפי הוראות החוק.

המנכ"ל ציין בהתייחסותו שמצב זה אינו תקין ורכזת משאבי אנוש במועצה הונחתה לבחון את האפשרות לקיזוז או תיקון השכר של הסייעות, בהסכמה איתן. כמו כן מנהלת מחלקת גנים תיפגש בימים הקרובים עם כל אחת מהסייעות, תבהיר להם את הנהלים ותדאג להפסקת ההעסקה והתשלום הכפולים.

גם לגבי אותם סייעות שחלק משעות עבודתם בצהרונים אינו חופף לשעות שהן צריכות לעבוד כסייעות במועצה, הרי שמדובר כאן על עבודות חוץ ולפי סעיף 28 לחוקת העבודה לעובדי הרשויות המקומיות 2002, אסור לעובד מועצה לעסוק בעבודות חוץ. גם במקרים בהם כן יש היתר לעבוד בעבודות חוץ הדבר חייב להיעשות רק לאחר שראש הרשות באישור המליאה התיר זאת ובמועצה האזורית גוש עציון הדבר חייב גם לקבל אישור של ועדת מנגנון דבר שלא נעשה במקרה זה ונכון להיום לאף אחת מהסייעות אין אישור לעבוד בעבודות חוץ.

בעיה נוספת שעולה מהעסקת הסייעות בצהרונים היא היכולת של אותן סייעות לנקות, לסדר ולהכין את הגן למחרת, שלא לדבר על הכנת פרויקטים ביצירות או בחומר לימודי. סייעת שמיד בסיום שעות עבודתה כסייעת נשארת עם הילדים לצהרון לא יכולה לעשות באותו הזמן שום דבר אחר כי גם הגננת כבר לא נמצאת באותו זמן בגן.

לדברי מנהלת מחלקת גנים, ברוב הגנים שבהם מופעל צהרון, הסייעת שמפעילה את הצהרון מעסיקה גם בחורה שעוזרת לה וכך בזמן שהבחורה נמצאת עם הילדים הסייעת יכולה לנקות ולסדר את הגן ולהכינו למחרת היום.

לדעת הביקורת זה איננו מצב רצוי משום שלבחורה אין את ההכשרה והידע לעבודה עם ילדי הגן ואין היא יכולה להחליף את הסייעת בצד הפדגוגי. מעבר לכך בשני גנים אין בחורה שעוזרת לסייעת ושם ברור שהסייעת לא יכולה לנקות ולסדר את הגן באותו הזמן.

מנהלת מחלקת גנים הוסיפה ואמרה, שהגננות עצמן מעדיפות שהסייעות יפעילו את הצהרונים ולא עובדות אחרות שהילדים לא מכירים אותם.

הביקורת ממליצה שהמועצה תפנה לסייעות ותסביר להן שכדי שהן יוכלו לעבוד בצהרונים עליהם להוריד את היקף משרתם להיקף משרה כזה שיאפשר להן לעבוד בצהרונים ללא התנגשות עם השעות שהן מחויבות לעבוד עבור המועצה.

יצוין כי בישיבה שנערכה בחודש יולי 2013 בנוגע לשינוי תנאי העסקת הסייעות הוחלט בסעיף 4 שעובדת שאינה מעוניינת לעבוד במשרה מלאה תפנה למועצה ותסדיר איתה את היקף משרתה, כלומר הדבר אפשרי וראוי שכך ייעשה.

המנכ"ל ציין בהתייחסותו שהעיסוק והטיפול בנושא סייעות הגנים התחיל כבר לפני מספר חודשים ובלי קשר לדו"ח הביקורת. כמו כן לפני 3 שבועות נחתם הסכם בין המועצה והמתנ"ס להפעלת צהרונים בישובים ע"י המתנ"ס ובהסכם נקבעה הפרדה מלאה בין השעות והתפקידים של הסייעות. באחד הישובים ההסכם כבר נכנס לתוקף.

רשימת הצהרונים המופעלים ע"י סייעות גנים במועצה

שעות חפיפה	שעת סיום עבודת הסייעת (עפ"י ההסכם)	שעת פעילות הצהרון	שם הסייעת	שם הגן	שם הישוב
14:00-14:30 14:00-16:00	14:30 16:00	14:00-15:45	ענת רונית	נרקיס	אלון שבות
13:30-16:00 -14:00 16:00	16:00	יום ג' - 13:30-16:30 שאר הימים - 14:00-16:30	יהודית+בחורה	כרכום	קידר
14:00-14:30	14:30	14:00-16:00	טלי	צור	ראש צורים
14:00-16:00	16:00	14:00-16:00	סימה+בחורה	סביון	נוקדים
14:00-16:00 14:00-16:00 14:00-16:00	16:00	14:00-16:00	ימית+ בחורה בתיה+ בחורה שירלי+ בחורה	דולב צבר דפנה	תקוע
14:00-14:30 14:00-16:00	14:30 16:00	14:00-16:00	יפה+ בחורה יערה+ בחורה	ארז זית	נווה דניאל